

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes. 0'25 Ptas.
Estranjé un any 6'00 "
Número corrent. 0'05 cents
No retornám ets originals.

Direcció y Redacció: Arabi 6-pral.
Buzón: Kiosko, A. Cabrices.—Cort.

Domicili de «Es Mascle Ros»
EUREKA: Consejo de Ciento 336
BARCELONA

Anuncis a n'es «FOCH Y FUM»

(Per setmanes y amb variació)
Plansa entera (prosa o vers). 160 Ptas
id. mitja. 60 "
id. cuarta part. 30 "
Versos de 10 retzes. «décimas» 2 "
id. 5 id. «quintilla» 1 "
Amb prosa CINCH centims per paraula.

(Tirada: 4000 exemplars)

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humó

Visita a n'es desterrat

Aviat s'obrirá una llista a sa Direcció d'es «FOCH Y FUM», per visitá Es Mascle Ros y donarli un banquete a s'Hotel d'el Tibidabo.

Estám jestionant lo que pujan costá viatjes per aná y vení de Barcelona e igualment es cubert d'el Tibidabo.

Per de pronta, porem adelantá que s'efectuará dins es mes d'Agost, partint de Palma es divenres a vespre y regresant es dilluns dematí.

Oportunament publicarem detalls y es coste será tot lo económich posible, a fi de qu'estiga a s'alcanes de tothóm.

acertado estaba, pues marcándome en la frente, no había necesidad de extremar la vigilancia, ya que a la lengua conoceríanme por mas que me fiñera el pelo y me disfrazara de frac y chistera. De no haberlo hecho así, gozo de la misma libertad que antes y quizá mas, ya que la pluma sigue trabajando sin descanso, Barcelona es grande, comunicada y no acaparada por un solo hombre, pues aquí ni el Administrador de Correos es nombrado favoritivamente para que obre al resorte del poderoso caballero D. Dinero, ni en Aduanas hay personal adicto al mismo señor, ni con la subida del Cojo viene a molestarnos un incapacitado Gobernador que autorice embarques para Amberes, ni hay que servir de yunque al potentado quien con su continuo martillear, nos forja a su antojo, destituyendo a cuantos funcionarios queriendo cumplir con su deber, no permiten el contrabando de subsistencias en calas y puertos, agujeros por donde se escapa la riqueza isleña, la que representa el incesante sudor del obrero del campo y por mas que se proteste la ofensa, siguen los Dioses del poderío haciendo de las suyas, desoyendo al que protesta, eliminando al que se impone y desterrando al que en el momento oportuno coge la pluma para poner de manifiesto las inmoralidades cometidas por los dueños de la situación, quienes aumentan sus arcas a medida que aumenta también la miseria del prójimo.

Conocemos a un VERGA, al cual con sobrada razón detestamos, pero hay muchos VERGAS quienes, escudados en la hipocresía, tapan sus canalladas regalando una corona a la Virgen o unas castañuelas a San Pascual Bailón. Hay que desenmascararlos porque son muchos que les conocen, mas ¿quien se atreve? ¿Nadie? Entonces o gordo o no meterlo. Denuncienme en debida forma quienes son estas VERGAS ignoradas por la mayoría, con quienes dispuesto estoy a arrancarles la careta que cubre su desvergonzante cutis, por mas procesos y destierros que se presenten ya que es preferible disfrutar un destierro, antes que sufrir los tormentos de una libertad mallorquinizada.

JORGE MARTÍ ROSSELLÓ.

Barcelona Julio 1919.

Coneixensa estraña

No heyá com ses catalanes per tení bon uy, o milló dit, bona vista, perque aixó de dí «bon uy,» sembla que ún no sa refereix a s'uy de sa cara petita.

A n'Es Mascle Ros ja el coneixen ses desconegudes d'el «Pay Pay,» de «La Martinica,» d'es «Palacio de Cristal,» de «La Bombilla,» de «Monte-Carlo,» d'es «Folies Bergeres,» d'es «Moulin Rouge,» de «El Alcazar Español,» y damés centros d'enseñansa ahont es nins s'hi fan homos y ahont ets homos hey fan ninades.

Es disapte de Sant Juan (o sia un día abans de fé festa en Verga,) aquí sa fa una gran festa, (no la fan amb honor d'en Verga com poréu suposá) que tothóm surt d'es niu; desde ses raspas que no emplean fil mes que per enfilá sobrassades a ses modistes que el guarden sensé per apendre el corte, sa mesclen amb sos que que pescan musclos, cranchs peluts, pops barato y forats.

Es desterrat, també volguent participá de sa verbena, va aná p'el mon fins a altas horas de la noche y allá a les dues de sa dematinada, passant p'es carré de San Pau y fent una fosca mes negre que ses entrañes d'un abogat acusat, desde un según pís sent que li fan:

—Pst, pst.
—¿Es a mí? (Vatj preguntá.)

—A tu. Puja, Ros.
—¿Saps cert que no m'has equivocaf?
—Puja que per algo ets Mascle.

No hey havia dupta. Puja Ros, puja Mascle va essé lo sufici-nt per deixarmé convensut que aquella famella sabia que jo era Es Mascle Ros, però com de noche todos los gatos són pardos, seguesch per amunt y de tots es balcones y escaletas sortien veus de: «Ros puja,» «puja si ets Mascle» y gracias a que un amich ma fé notá que a Barcelona, per aqueils barrios y a n'aqueles horas, tots es mascles son rossos en que sien mes negres que sa cota d'es Rectó de Biniali, vatj lográ no pujá enloch y conservarmé tant verjo com es día que vatj neixe.

¡Ja heu val amb ses catalanes que es vespres mouen renou; escandaloses fulanes que de mascle tenen ganes per guañarse s'uy de bou!

CAP VERJO.

Ciutat Comptal—Juñy—1919.

De Santañy

Serenata Morisca y un si és no es bruteta que mos ve d'allá.

Escolta be, joveneta, que descanses dins es llit, lo que jo ta toch anit en sa meua guitarreta. ¿Te recordes quant venia molts de dies a veuret y es meu có tot s'encenia y ma feya caliuet?

Ara m'has despreciat y no hey puch prende consol y no recordes m'has dat per sa finestra es llensol y jo pujava aferrat com si fos un caragol.

¿Cuantes voltes hem jugat dins ses figueres de moro en s'ás de basto y s'ás d'oro a trava, qu'es joch privat? Ara un altre n'ha vengut y dius que molt mes t'agrada y tu, prenda refinada, el vols coroná... en salut.

En que fassa una riaya no me'n vuy riure de tú. ¡No diguis may a ningú lo que ferem dins sa paya! Adios, cara de fogassa, adios miray de famés.

¡¡Ja no hi tornarem may mes adins aquella portassa!

Un manso.

D'INCA

Aquesta setmana (segóns de públich sa diu) los morosos Concejals per impuesto de utilitats deixaren d'esserhó satisfient les anualitats que adeudaven, mes les costes; tal actitud (també com de públich sa diu) motivá que varios de los pudientes contribuyents imitasin el seu procedí. ¿Será verdad tanta belleza? Hora es ja de que nostra Caixa Municipal respiri y puguen nostros administradós atendra a los mes peren-

Impresiones de mi destierro

Es el desterrado, cual la ramera, que tiene cartilla. Todos los meses a pasar revista en la Jefatura de Policia.

Esta es la única molestia a que le someten al injuriador quien, por lo peligroso, destierranle de su suelo natal.

El día 1.º del presente, fui, por primera vez, a pasar revista, como quien dice: «Les comunicó que todavía estoy aquí, que no me he marchado» pero jen un mes! ¡Cuantas cosas pueden hacerse en un mes! ¡Quien sabe cuantas veces habré yo visitado la Isla sin que de ello se hayan dado cuenta mis perseguidores! ¡Es tan facil, y económico, teñirse el cabello y adecuarse unos postizos pasando por Mascle Negre el que hasta el presente ha sido Mascle Ros!

Por algo decía yo al principio, que el desterrado tiene todas las características de la mujer mundana. La prostituta, pasa revista mensualmente, se tiñe el pelo, cambia de nombre muy a menudo y las mismas cláusulas de la celestina debo adoptar yo, cuando de incógnito visitar quiera la Isla de los desterrados, cosa fácil pues que en Mallorca hay un cuerpo de policia, incapaz de reconocermé si me encasqueto una chistera y vestido de frac me hospedo en un hotel de alguna importancia, pues con solo un cajoncito con algunas herramientas compradas en «Ets Encants,» puedo presentarme sin temor a nada, como extractor de muelas, por mas que si alguien se entregara en mis manos, puede que en lugar de arrancarle la muela cariada, le arrancara la lengua, cosa que haria intencionadamente si el mencionado cliente resultara ser un deslenguado, que en pleno juicio oral y ante el Tribunal de Justicia, hubiérame proferido histriónicos insultos como los de canalla, ruin, soez, cobarde y demás títulos que haríanle gran honor si se los procurara para él mismo, pues que con solo estos meritorios, descrita quedaria su desnivelada y asquerosa personalidad.

No quisiera que, por culpa mía, se sucedieran las planchas policíacas deteniendo, a las llegadas de vapores, a cuantos caballeros de chistera vinieran desde Barcelona, pues que detener a todas las chisteras, sería el colmo del chiste y nada de extraño tendría que así ocurriera, siendo nuestros polizontes peritos en chisterología.

Quando D. Joaquín Pascual opinó en la Audiencia el día 30 de Agosto pasado que a los seres peligrosos como yo había que marcarles con un hierro candente,

toris pagos; essent d'esperá (per part de tot propietari) aportí el seu gra d'arena per sortí d'es laberinto y en quant a sa masa *desheredada...* precisa estudiá fundadament la crítica situació qu'está atravesant dada la carestia de subsistències.

Mos trobám a la vuitada del Corpus y son les nou, hora senyalada per celebrá sessió nostros administradós municipals, asisteixen únicament s'Alcalde y es Concejal D. Pau Morey; lletjada aprovada y firmada s'acta anterior, sa dona lectura a certa instancia de D. Toni Barceló la cual pasa per estudi y resolució a sa comisió respectiva; luego sa dona conta d'a-cuerdos de molta trascendènci per sa majoria de los actuals Alcaldes de nostra ROQUETA y a proposta del S.^o Morey queda acordat sa facilitin datos a sa prensa en so fi de que se los doni publicidat.

Finalment sa procedeix a n'es sorteo per sa amortisació de 600 accions d'es corté, acuerdo pres amb anterioridat y op ración que dura llarch rato y es públich abandonant es Salón paulatinament uns; y a tres dormen la siesta, dato demostratiu de lo molt que mos preocupám, nostros Inqueros, de sa administració de nostros interesos; únicament una dotsena d'*incansables* seguim en tota atenció es curs d'es mencionat sorteo; el S.^o Armengol cantant y anotant es número de les agraciades y los Seños Morey y Siquier *dale que dale* fent de ROSARIES *hasta el fin de la jornada.*

Barbó y Barbé.

D'Artá

Fa unes quantes setmanes que un jovenet de molta pell convidá a dues brodadores de pes «Cos», que son molt sandungueres, a segá unes quantes manades de ferratje.

S'acceptá es convite y pes camí sa locomotora des tres bolcheviquís s'imantá de sa forta corrent eléctrica que los circundava donant per resultat una atracció mútua entre es polo negatiu y es positiu que convertí es ferratje vert amb una llitera de paya d'ordi de soldat veterano.

Fa estona que a n'es poble les tenien pronosticat aquest final per essé aficionades a s'art mascle, mudant de piano sovint y pareixa ca-seua un café concert.

Al entretant sa mare de na Catalina tots es dies va a missa, pren la comunió y sa creu en dret de pasarsé pa sa garrova a tota la vila. En camvi sa mare de na Bet te sa misió de seure a n'es portal per alló de tayá es sayo a tothóm que passa p'es carré de Son Servera.

Vivir para ver.

Nota important: Feim present a n'es filántropo Jaume Respay que quant pasetji sa bandera a ses procesons que cumplesqui sa seua misió, perque cap burro com ell pot suposá ha d'enseñá sa *costüm* que requereix el Santíssim a persones que saben respectá ets actes que prescencien.

BENET.

Contestació a n'en Benet: Conforme en tot lo que deis, y tot s'arreglará amb una bona aigo. Es papé mos fa la guitsa, are com are, pero apesá de tot procurarem complaure es vostros desitjos si enviau sa carta en dilluns.

«Balears, y es Governadó

O somos o no somos. Pot sé es avuy D. Enrique Vives, s'únich periodista que heyá a Mallorca, o per lo menos, ningú com ell demostra tenirlós *tant ben posats*, ja que fá frente a una primera autoridat, (D. Ubaldo Rivas Cano) que s'altre vegada que vengué a Mallorca mos deixá engolosits, ja que perseguía es caciquisma pero com que *nunea secundas partes fueron buenas*, aquest pich el mos facturaren cap a sa

¡Aviat! ¡Aviat!

Sa publicarà un tom de couplets de «FOCH Y FUM» mesclats amb «Branca» y «Escalafo» tot lo mes calent que ha escrit fins avuy **ES Mascle Ros.**

Constará de 32 págines y es seu preu será **Un real.**
Ja vos avisarem en posariós en venta.

Roqueta amb unes instruccions molt distintes d'es primé pich que vengué, pues suposám que per lo que haje tornat avuy no será perío que está fent, ja que es breu temps que ha transcorregut, no es suficient perque D. Ubaldo (no D. Herardo com li diuen moltes donen veyes) d'un homo sensé, justicié y de bon tacto, s'haje tornat un vey xarú, mal sofrit y fabricant de cadufos.

Jo crech que D. Ubaldo segueix essent es mateix D. Ubaldo (y si m'equivóc que hem baldin) però, com s'altre vegada que ningú el coneixia y ell tampoc era conegut d'es que avuy ja coneix y el coneixen, va obrá hasta amb massa energia si sa vol, aquest pich el mos han enviat arreglat (com a n'es galls inglesos) mes en Cirano, que en que no sia *inglés* es un bon *quiquiriqui*, amb sa lley amb una má y sa ploma amb s'altre, segons vetj ha armat un batifondo poc frecuent a *L'Illa de la Calma*, d'el cual s'hen ha ocupat tota sa prensa amb general. ¡Are comensa a aná bé! ¡Solidaridad y compañerismo!

¿Qui ha vist may que un Governadó rompes ses comunicacions amb un periodich local p'es *mero hecho* d'havé publicat dit diari una noticia defensat s'atropellat compañero de redacció? Axó sois heu fá una persona pastada amb sa mateixa farina d'es *prohombres* de s'Isleña Marítima que també *negaren* s'entrada a n'es periodista de «La Ultima Hora» a *raiz* de s'embarcament d'el «Miramar», no volguent li facilitá datos d'es naufragi.

¿Vol di es poble ha de tocá ses consecuencias d'un asunto personal?

¿Como cambian los tiempos..... y los hombres!

Es d'esperá que a n'es compañero Vives no li passarà res de nou, y que aquest *percanse* no será suficient per despuntarli es plumi amb el cual sap dibuixá *verdades que amargan*.

¡Que caray! ¡Endevant y fora pó! ¡O somos o no somos!

JORDI MARTÍ ROSSELLÓ.

Barcelona 1.er de juliol de 1919.

Es Siurell y sa Cadufa

Molta de gent ha desfilat aquests dies per sa carretera d'es Pont d'Inca tot per aná a veurá el gloriós Sant Marsal qu'está a dins una garriga y no pot menjá cap figa perque no te figueral.

Hem vist estols de joves cantant la «Canción del Olvido», pareyes d'enamorats en so corresponent furgó de cola o sia sa sogra.

De totes ses colles, però, que han peregrinat en direcció a Sant Marsal sa mes célebre es una de la cual mos anám a ocupá.

Después de tota una setmana de discussions es d'aquesta colla acordaren d'anarhi a peu, per sortirné mes barato, Partiren de s'Ensanxe, daixo, daixo y no feren alto fins a C'an Barruga d'es Pont d'Inca ahont prengueren un jelat d'aubercoch, que per cert el trobaren fresch y bo.

Tornen tocá marxa y, per amunt falta gent però per C'as Miot sa sogra ja duya ses sabates

en ses mans y es vestit fay de jonois per po d'aplegá baixos. No res, *por fin*, arribaren y totduna anaren a refrescá es bech per veure si així igualment sa refrescarien ses potències, que be heu necessitaven.

Cansats de redolá per aquells endurrials sa sogra iniciá qu'era hora de fe es retorn diguent: —Vaja, que ja hu hem vist tot y es hora de fe vía.

Pero sa fia trobá qu'era prest y exclamá: —Mumareta, esperau un poch mes perque vuy veura si es ve que ses mosques no piquen es dia de Sant Marsal.

—Idó—continuá sa mare—m'hen vaix a fe una segona estació y voltros esperaumé aquí mateix.

—Lo que noltros ferém será aná a comprá vellanes, ¿Que no's ve, Benito?

—Lo que voltros fereu estará ben fet—acabá diguent sa mare es temps que sa dirijia a ses seus devocions.

Cuant enamorat y atlota sa veren totsols, en Benito li diu a ella:

—Jo ta vuy comprá una jugueta.

Y ella diu a n'en Benito.

—Y jo i'hen vuy comprá un'altra.

Y tots dos, de pareja partiren en busca de lo promés.

En efecta, arribats a n'es primé trast, ja firaren. Na María pegá uyada a un siurell de mes d'un pam de llarch y de forma d'ocarina. Pagá d'es ciurell lo que ni demanaren, perque, en efecta, era un capricho.

En camvi en Benito sa fitsá totduna amb una cadufa envernizada y la pagá al contat rabios.

Ja en podé seu es siurell y sa cadufa, cansats d'esperá sa mare drets resolgueren s'aná a seura a demunt una mata ahont sa pasaren es temps ella tocant es siurell y ell paupant sa cadufa.

Cuant sa veyá, cansada de resá, sorti de l'Iglesí prengueren carretera avall passant es mateix pelegrí de s'anada y arribats a caseua tragueren un poal d'aigo y na pegaren panxada plena. A n'es cinch minuts que descansaven en Benito comensá a pauparsé per tot com un desesperat.

—¿Y ara que serques?—li demaná na María.

—Sa cadufa que la t'he rompuda.

—Y jo en camvi t'he escarabotat es siurell.

Sentint aixó sa veyá, que te menos son que un carabinero, y reparant que na María duya s'esquena soyada comensá a cridá fort:

—Pillos, mes que pillos, no la m'heu feta que no l'hen pensás. Mira, Benito, ja pots contar lo que passa a t'ho npare y a fe vía s'ha dit de lo contrari es teu siurell perilla ferm. Y tu, fia meua, no avuy, sinó d'aquí a uns quantes mesos sabrás si es o no veritat que ses mosques piquen es dia de Sant Marsal.....

XIM.

Bartomeu Gay

Per carros y carreions
es ell es pintó d'el dia,
heu fa en bones condicions.
Si l'heu de masté feis vía
y no siéu dormilóns.

PINTÓ

PINTÓ

Memories d'un desterrat

Aviat sa publicarà aquest important folletó versificat p'Es Mascle Ros y que el mos envia desde Barcelona.

Valdrà 10 céntims. No dormiguéu que no hey seréu a temps.

Es Corresponsals y venedós, poren fer pedidos que los serán servits amb un 25 per 100 de rebaixa.

¡¡OJO y VIUS QUE S'ACABARÁN!!!

Es cuento d'es Tabach

Madó Juanita Barats, sa fia antes de casá sa llissó li volgué dá de ses quatre veritats. —Fieta meua, demá te cases y es oportú que ja li comandis tú a s'homo antes d'es casá. No t'entenguis de rahons ni vagis de taresetes ¡Qu'ell pasetji ses faldetes y tú, cordet es calsons! —Peró mumare....

—Tu creu y no vajes de disputes. No vulguis ses coses brutes —Vos, digau lo que voleu. —¿Fuma?

—Com un carreté. —Fora fumá, es una tara. També fumava t'hompara y es vici aquest el perdé. ¡Fora tabach! Si s'enfila tu li mous un gran combat ¡Qu'es fun alló! ¡Feu aviat! —Mumareta, estau tranquila.

Som a sa primera nit. Sa novia no te fret y ell encén un xigarret antes de pujá a n'es llit cuant sa dona, en poch femó, tractantlhó com un ninarro rebent li agafa es xigarro y l'hey tira a n'es recó. —¿Y ara que fas? ¡Vaja, ves! —Tomeu, jo desde aquest dia te demán sense mania que no tornis fumá mes. —Marieta, no hu podré fe. —¡Ja hu crech! Doném sa capseta —Deixém fumá, Marieta. —Tots ells van a n'es carré. Ella espera que s'enfil y ell sa colga resignat, ella creu qu'está enfadat, ell cluca ets uis tot humil y un segundo no ha passat cuant ja ronca y... ¡Tant tranquil?

A l'hondemá, feines fetes, pero en molt poca alegría a caseua, mare y fia, m'armen ses sigüents completes —Qu'ha estat?

—Res, ell s'ha adormit roncant igual que un porch gras. Si hu se, mumara, n'on cas ni dorm a n'es mateix llit, —¡Aixó ha fet sa gran carroña! —L'ha fetá com en Parreta. —Jo per mi es un Marieta. —¿Saps qu'es? ¡Un poque-vergoña?

S'altra nit ja l'hem passada y sa sogra, amb alegría, nota que sa seua fía está tota camviada. —¿Que ha passat?—li diu.

—Ahí li vaitx doná es gran atach y diu que sense tabach, no pot mes, s'ha de adormi. Jo, en vista de tal naufruitx vaitx avorri una pesseta y li compr una capseta d'en Verga, de «Flo de Maitx». Tot lo dia va fe fum, emperó, lo principal es, qu'es cas, ha estat igual qu'es posá oli a un llum. —¿Que vol di?

—Lo qu'heu sentit. —¡Ja may m'ho haguera pensat! Y a t'hompare he acostumat a no fumá ¡vaja un frit! —¿Peró heu vista cosa rara? —Ara mateix duch un duro y men vaitx a comprá un puro —¿P'en Tomeu?

—¡Ca! Per t'hompare.
UN BOMBERO

Fumassa

Es dia de Sant Juan antigament hey havia sa festa de sa carxofa, pero enguañ hey ha hant sa festa de sa flo. Y mirau quin contrast! Ses carxofes rordinariament son peludes pero sa festa de sa flo ha estat pelada. Algunes ninetas de curt que posaven flores de trapo y poch que donaven y encara ferro.

A sa festa de su flo, diguent lo que vulguen, li da es catxete sa governadora parente d'es coix Romanones. Mos robá es dobbés y encara es s'hora que los ha d'escopi, ni en bones paraules, ni amb amenases de tribunal. Si fan amenases pero ella se queda tant fresca, escriuen a n'en Romanones y aquest sa queda tant fresch, tot menos torná lo que n'os seu y es d'es pobres tisichs mallorquins.

Es una ilustre dama, heu ha robat a n'es tisichs y encara ha demunt insulta es mallorquins y fa befa des pobres. Ella robe mils de pesetas y.... la impunidad. En camvi un pobre d'aquets mateixos estafats robará un pa y anirá a presili mes aviat que de presa.

Don Alfredo Llompart. ¿De que serveixen ses paraules dets homos.

Sa Compañia d'es Transvies Eléctrichs *interurbanos* s'ha proposat fe le guitse a n'es seus clients que son molts, mes d'es qu'ella sa mareix.

Aquesta compañía antes tenía dos inspectós, Don Guiem y un altra, los cuals *de higos o brevas* parlant be y en modos feyen una que altre inspecció, de lo cual, es publich, si be no s'en alegrave, n'on protestava gaira. Pero ara ultimament n'han nombrats dos mes, un ros forasté y un moreno mallorquí y alló es *el acabose* de ses revisiones.

Preniu es tranvia a les set y ja teniu es ros que vos escapsa es billet, devalla aquest y ja espera es moreno per torná fe la santísima a Cristo padre. Així no hi ha medi de conservá un cap y coa ni de que deixin tranquil un homo que paga religiosament. Comensaren per demanarhó en bones formes y han acabat, es ros per demaná *¡El billete!* com un qui demana es dobbés o la vida y es moreno per fe es joch d'es muts y plantarsé a devant com aquell qui diu: ¡Jo som en Jordi! En camvi ni un ni s'altre serveixen per fe posá arrastres a s'hora de mes transit, ni per limitá es número de pasetjés drets a ses plataformes que a lo milló son 16 persones y dues pescadores pudentes.

N'os estrañy que aquests dos inspectós hasta d'adormits inspeccionin. S'altre dia mos deyen que un d'ells qu'es casat a cada volta que fa a dins es llit demana es billet a sa dona.

Totes ses exejeracions son dolentes y de s'us a s'abús hey ha un bon bossi. Son coses que recomenám a n'el Señor Esteva que es persona que te práctica y sentit comú.

Es barbés, com aquell qui no fa res, ja fa una temporada que mos pujaren ses tarifas de preus.

S'asunto era peliagut pero tothóm hey tomhá es coll y aumentá sa cuota destinada a que li prenguesin es pel.

Pareix, que per alló de que ningú pogués alegá ignoranciá, el señó Amorós, president de sa Societat d'es barbés, o sa Comisó directiva, redactá unes tarifas, qu'están exposades a ses barberias y son la mar de célebres.

Al á está tarifat *el repasar el pelo en los bajos*; com aquest pel no sia es pel de *cuca* que ven en Sión no sabém de quin pel sa tracta.

Mes avall sa parla de *limpiar la cabeza o friccionar la cabeza* y encara no hem pogut averiguá de *quien era aquella cabeza*.

¿Perque no mos treu de duptes el señó Amorós, president de la *Sociedad de Barberos?*

UN BOMBERO.

Un consej com un remey

Hospedatjes y menjá de lo mes net y segú, a sa Fonda d'el Perú creismé que hu heu de trobá y a mes vos ferán pagá un preu d'el tot moderat y no una barbaridad com molts h'hotels acostumen si per carambola ensumen que sou esterns dins Ciutat.

Fonda Perú

Juan Sansó

ESTELLICONS

De Sa Calatrava

Hem estat invitats per varios sobreposats de sa festa de Sant Cristófol que celebrarán enguañ amb honor d'es seu Patró, dijous dia 10 de Juliol.

Porém assegurá que a n'es carré d'en Berard s'hi podrá aná. Segóns mos han enterats, sa Concorde de Cañ Jaume es llenterné, vol tirá sa casa *por la ventana*.

Y lo mateix fera es veterano Jaume Blanch. Ses bandas Municipal y Provincial d'en Serra y Canals executarán lo milló d'es seu repertori.

Hey vendrém a menja figues amb ayoli.

Varios invitats.

De Nantes (France)

A n'es número 76 d'es setmanari «Villá de Andraig» que mos arribá ahí, pues el mos envien amb *aeroplano* (emplea vuit dies per veni) vehim que dona conséis a «La Vanguardia» perque ha escrits alguns mots malament. Antes de doná llissons perque no aprén d'escriura per ell mateix? Díu que «La Vanguardia» ha escrit «Obertura» y s'aludit setmanari li aconseya que si no hu sap escriura amb espeñol qu'heu posi en francés aixi «*Ouverture*». Ahont es que tal setmanari ha vist xapá una sílaba? Ja diuen que *el maestro Ciruela* n'on sabia per ell y volia enseñá a los chicos de su escuela.

De Porto-Colóm (El cel de Felanitx)

Sa fa present a n'es públich felanitxé, aficionat a n'es bestia gros, que, com sap, fa una temporada arribá aquí una remesa d'asetes algerins y tots sa varen vendra a bon preu.

Ultimament a n'es port n'ha arribada una altra d'ases capdeperins, fiys d'es gorá de sa Taulera, que per aqueils andurrials li diuen es mul, per Santañy s'hompare d'ets animals, y noltros li donám es nom de verro de sa Punta.

Mes envant publicarem totes ses maranades d'aquesta *cabeza de ganado* y ses heroicidats que du fetes per aquest Port.

Un amich seu.

Hostalets

Tenim per aquí una sogra que s'estima mes ella festejá en sos genres que no que ses fies hey festetjin.

Aquesta sogra, que viu aprop d'es nou Teatré que puja es Vicari, es la mar de trempada per interveni amb aguntos d'enamorats, y manetja es de caseua com si fossen xotets de cordeta.

Es genre alt, es coriós y de llengó llarga y encara

que li diguin qu'es jugadó a sa sogra no l'importa quant la festetja a ella y en camvi l'importa quant festetja sa fia y es jenre petit s'atloa n'ol vol y quant l'enjega se'n va a sa sogra y ella firma ses paus, que son pitjós que ses d'Alemania.

Don Miforiano.

¡Ire es s'horal

Per fe una caragolada
o una bauxa amb tots es caires
es sa casa acreditada
y de mes anomenada
es merendero **Bons Ayres.**

BONS AYRES

BONS AYRES

Telegramas urgentes

Figurauvos si es urgent qu'el publicám en set dies de retras. ¡Ni si fos d'es servici especial de *La Ultima Hora!*

Banquete Conservador Restaurant-Porto-Pf. Gente de buten comen a dos carrillos, paga Alorda, muchos brindis con voz de sartén. Final ni un céntimo propina infelices camareros.

X. Y. Z.

Foch y Fum de Son Suñeret—Julio 1919.

Hombre gordo, pequeño, casado, carretera Inca tiene hijas llevan sombrero.

Visto, doce noche, muchos días calle Nuño Sans payesa alta rubia. Ella sale y entran los dos. Si veo otra vez nombres de ambos.

Agencia Radio. Ultus.

Sa Revista «Balears»

Du una gran informació d'es privilegiat pintó Don B. Canals amb varies telas que han de figurá a n'es decorat de s'Hotel Alhambra, ses fotografies d'es Diputats y Senadors per Mallorca, sa fotografia d'es *gallardo* Governadó de Balears (ma referesch a s'Isia,) sa de D. Fernando Pou amb abrich, (¿encare fa frut per Mallorca? Per Barcelona suám) sa de D. M. A. Durán, sa d'el gran Morano, sa de n'Amparo F. Villegas y sa meua, de lo cual ja no hen confiava y essent D. Enrique Vives s'únich que s'ha ocupat d'es meu d'esterro, no puch de menos que estarli agrahit per s'atención. ¡Eli ha estat s'únich! Gracias.

Servidó seu: *Es Mascle Ros.*

D'es Pont d'Inca

Es día de Sant Pere a n'es Teatro Novedades hey debutá una Compañía de joves d'es poble dirijits p'es bon aficionat Don Pep Valls. Atentament invitats hey varem assistí per veure ses proheses escénicas de sa dita Compañía.

Posaren amb escena:

El primer beso.

Es Saqueo de sa Plassa y

Es diálech d'es directó desterrat d'es FOCH Y FUM ¡Viva España!

A totes les interpretaren com milló pogueren y saberen, vol dí, de primera bona.

Lo únich que va essé una llástima va essé qu'es mastich no aferrás mes fort y així s'haguesen evitades tantes caigudes de bigors. Vos aconsej que un altra vegada los vos aferreu en visch qu'es per cert així com s'aferran es *pardalets* catalans.

Un bon aplauso per tots, seguiu es camí emprés que maldement d'entre voltros n'on surti cap Morano sempre de s'escena na treureu mes profit que de fuyatjá es llibre de ses 40 fuyes.

Es Directó te sa paraula.

Xim.

Sa partida d'el «Fangturm»

Es vint y quatre de juñy de s'añy que está corre-guent anant p'es Moll mir de alluñy qu'el «Fangturm» s'está moguent, repar a n'es breu moment qu'el «Travailleur» ja l'estira y tothóm mira que mira mentres pensa en desconort no adornarás mes es port perque ta duen a fira.

¡Oh, negre «Fangturm» adió! ¡Adió, vapor alemán qu'es día de Sant Juan t'en anares tot penós! ¡Ja eres nostros! Eres hermós pero s'ha acabat sa guerra y ta duen a sa terra mes noble qu'escaufa es sol. Be et pot servi de consol después d'una sort tant perra.

Cap Novell.

De Lluchmajó

Valdría mes qu'es qui sa cuiden de martirisá l'amon Juan Seu amb escrits foquifumofils sa cuidasen de co-ses mes grosses que subsehixen en «El Porvenir.»

Es un espectáculo, es qui s'está donant a n'aquesta casa, que indigna a n'aquí, después d'haverhí aportats es seus dobbés no pot cobra dividendo. Però, apesá d'aixó, no s'enmenden. Necesiten un enjiné que cobri y

no fassa res, mitja dotsena d'electricistas, alguns d'ells anant a jornal per no fe res, mitja de motoristes, per teni interrupcions d'entant en quant y ¡Ay d'accionista que diga res, pues, per lo vist en «El Porvenir» hey ha dret per cobrá es jornal gratantsé sa panxa.

Ja hi anám a rumbo per entablá competencis. Per aquest camí perdém s'ase y ses magranes.

Si aixó no s'arregla mes aviat que depresa cantarém clá y deduirem responsabilidats.

Un accionista.

D'es Públich Felanitxé

Desde s'edat de pedra, época contemporánea de sa formació de Sa Mola, no ja a n'aquesta Ciutat de Mallorca sinó a n'el Mon y a la Bolla, ha existit sempre una plaga d'homos degenerats que tenen vicis que repugnen a sa naturalesa mateixa. Es seu vici, feo com ell totsol, sa transparenta en sa seua cara, es seus ademans, sa seua veu y sa gent que renega d'ells los marca en so nom de *Marietes*.

Aquests tipos a Felanitx han tornats tan atrevits avuy en día qu'es pares, mes han de procurá gordá ja s'honra d'es mascles que sa de ses famelles. Per aquí ja no es s'enamorat que sospita de sa fidelidat de s'atloa, ja no es s'homó gelós que vigila sa dona, en so temps han canviats ses costums y es procediments. Ara es sa dona que sa separa de s'homó, es s'atloa qu'enjega s'enamorat, es es pare de familia qu'en ses estiores en sa ma vol tayá a n'es seu fuy majó sa coua que li penja, atenguentsé a n'aquell refrán de que tot lo que sobra hey es damés.

Per avuy basta qu'es lectors de FOCH Y FUM s'enterin de s'aparició o milló dit, resurjiment d'aquesta plaga. En números sucesius vendrán detalls d'es sucesos ultimament desarrollats dins una casa de sa Plassa de s'Arraval cuyo dueño es es cap d'una completa sociedad, o milló dit, *suciedad* de «*Marietes*.» Aquests *sucios*, conduits p'es *bujarrón* gros o sia *Don Por Fuerza* han escandalisat sa nostra ciutat decent y honrada descendint a actes inmundos d'ells cuials renega tota persona que te un dit de cervell.

Enterauvós, felanitxés, de qui son aquests incalificables y si per casualidat no los coneixeu, jo los vos donaré a coneixa perque si no tenen redención los expulsém de dins es recinto de Felanitx qu'embruten y envileixen.

X.

De Son Suñeret

A n'Ultus (homo d'ets Hostalets.)

Cuant a dins «El Recreo» ma presentaren es número passat s'altre d'es FOCH Y FUM y ma vaix fitxá amb aquella monada escrita contra un servidó vostro, ma va essemblá si algún raquílich moralista voldría jutjá es meus fets psicologichs mirats amb unes uveres de llauna. Parlant en sa cara seria, dos mes y jo, fabricarem una *carcajada* garrafal, la cual fou dirijida, com sa suposa, a n'aquest sabihondo que tant facilment pesa sa conciencia d'un homo que veu derramá llágrimas a una mare que pert un fuy.

De primera intención vaix creure si es *sabihondo* seria *sabihonda*, es es di, una pajeseta que quant ma veu ma fa s'uyet pero are se cert que s'autó de tot es un *muchacho* que va de curt y te 24 pascos cumplits.

No poria essé cap homo de cervell. ¿Eh, Biel, amigo? Sin embargo ta perdón.

Jotaefe.

D'es Capdellá

Ara descapdell lo que tench per dí.

Sa fa necesari qu'el *señó* Alcalde es vespres pasi una revista de pipella per devant alguns cafés, perque cregui *señó* Alcalde (li dich *señó* perque anit no sopi) que tenim uns enamorats que festetjen a les fosques y sense llum que ja pereixen casats y en plena lluna de mel.

No li dich lo que fan per po de que si Don Rigo-berto lletjeix es FOCH Y FUM no tenga mal de queixal.

No badeu joh joves loques!

amb aquests enamorats

que badant y sense roques

poren pegá certs esclats.

Per no volé fe cap feo

es cop vos pren malament

perdeu es coneixament

y a n'es nou mesos.... *laus Deo.*

Es Tenorle d'es poble.

Local fresch y cómodo

Tant si es *seño* com *señora*
que deltesti sa caló
que es ja tan avorridora,
es Cine *La Proteutora*
es es mes fresch y es milló.

CINE

CINE

Entrevistes en so desterrat

D. Benito Fernandez Borrero, tinent d'Enjineria, el cual envia recuerdos a tots es pontingueros que tant sentiren sa seua partida a Madrid, qui desitjós está de torná a Mallorca fent sa típica vida d'escala per «Can Berruga», «Can Perico», «Can Lluisset» y demes cans que no lladren, D. Toni Llopart tenorio amb *la menor* que feya furor amb asuntos del amor y es un primor com a fotogralador, D. Lluch Carrió, barbé que trebaya a un salón de primer orde y que no admeten propines, D. Juan Busquets, chofer de sa Transmediterránea, que s'ha fet suscriptó d'es FOCH Y FUM pagant per adelantat, D. Miquel Vadell, catalinero dueño de trcalada femenina de La Barceloneta, D. Ramón Garau, náutich que no el maretjan ses ónes de la má pero si es coñac d'en Ferrá y multitud de personatjes mes que no puch dí qui son, perque per mes que sien batiats, sa descuidaren a Palma sa fé de bautisma y m'ha estat imposible es pendrerlos s'afiliació.

Bon gust y economía

Usá calsat *Estrellas*
es diu *conservarse es peus*
y a demés vos posa uns preus
tant per mascles com famellas,
que ses sebatés aquellas
a mes de teui durada.
son forma ben etxurada
y es qui amb so seu calsat róda
sempre vá d'última moda
y es la casa acreditada.

Colón 68

Colón 68

La Fi d'el Mon

Un canonje inglés, que tenia poques feines, s'ha sentit profeta de mal aña y ha dit solemnement qu'es día de Sant Silvestre y Santa Coloma, a s'hora qu'es nostros concejals treuran es penó que diuen si era o no d'el Rey en Jaume, el mon ferá un esclafit y s'acabarà per a sempre.

¡Vaja un mico, si fos així, que s'en duria en Verga ell que l'aña qui vé sa volia retirá a sa vida privada cansat de goñá millóns així com ha pogut! Y en camvi ¡Vaja una sort per s'Ajuutament que ja no tendria que ocuparsé de s'indisoluble problema de sa canalisació de ses aigos!

Així y sols així sa resoldria d'una vegada s'asunto d'es caciquisme y ja no hi hauria Peps Sociés, Bernats Amés, Manuels Guaps ni Barcelons de ses Flasades, lliberals, mauristes, jaurmistas, socialistes y sindicalistes, tots formarien un cos.... mort servintlós de tapadora en Jeroni Masanet en so seu civisme y es directó d'es FOCH Y FUM. Llevó tots seriem mes, ningú faria arbitrariedats y ni hasta es Governadó podria imposá multés de 500 pesetas.... perque si.

Pero, per desgracia, *no será verdad tanta belleza* ja que sa coneix que aquest canonje, com altres qu'en coneixém, estan tocats d'es bolet. Aquesta profecía fa sa mil y pico que s'ha fetá referent a la fi d'el mon y

en tanto el mundo sin cesar navega por el piélagó inmenso del vacío.

Y per tant es día de Sant Silvestre y Santa Coloma seguirá com a tal cosa el mon, seguirá la bolla y seguirán a «*Isleña Maritima*» fent lo que los doni la gana.

Aquest canonje tenia un destino y com el destituiren heu veu tot negre y en pago mos dona de vida un mitx aña escás.

Pero ja veureu que primé qu'el mon finirá es Ministeri d'en Maura, finirán es dobbés de s'Ajutament, finirán ses obres de sa Plassa d'el Oivá, deixarà d'essé concejal n'Obradó y en Llopart vendrá s'anima a n'el dimoni.

L'aña qui ve encara tendrém que patí en Pou que mos vendrá ses cédules, tendrém que patí baix d'es podé de Pons Pilat, heurém de veure es carro triunfal y hasta s'homó d'es nasos. L'aña qui ve encara mos tocarán es nostros ous *los expendedores de huevos* y es tomatigués de Bañabufá sa ferán acreeadós a que los esclafem sa tomatiga.

Reivosné d'es canonjes y de la fi d'el mon.
Finis coronat opus.